

Маріупольський
університет

«Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України»

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

25 квітня 2024

Київ 2024

Редакційна колегія:

- Голова** Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;
Заступник голови Олена БУЛАТОВА, перший проректор МДУ, доктор економічних наук, професор;
Члени редколегії: Світлана КАЛІНІНА, декан економіко-правового факультету МДУ, доктор економічних наук, професор;
Лілія МИХАЙЛИШИН, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ), доктор економічних наук, професор;
Валентина МЕЛЬНИК, в.о. директора ЗПО «Центр підвищення кваліфікації служби зайнятості» (м. Київ), кандидат економічних наук, доцент
Світлана ЛАНСЬКА, в.о. завідувача кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук, доцент;
Валерія ПОДУНАЙ, доцент кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук, доцент;
Клавдія ТАХТАРОВА, доцент кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук, доцент;
Ольга ЛЕЛЮК, старший викладач кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук;
Тетяна ЗБРИЦЬКА, доцент кафедри управління персоналом і економіки праці Одеського національного економічного університету, кандидат економічних наук, доцент;
Василь ВОСКОБОЙНИК, Президент Всеукраїнської Асоціації компаній з міжнародного працевлаштування

Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 25 квітня 2024 року) / за заг. ред. С. П. Калініної. Київ: МДУ, 2024. 160 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою економіко-правового факультету Маріупольського державного університету (протокол № 10 від 19.06.2024).

Збірник містить матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України», яка відбулась 25 квітня 2024 року в Маріупольському державному університеті. У матеріалах висвітлено питання глобалізаційних зрушень на сучасному етапі світогосподарського розвитку, систематизовано трансформації світового ринку праці в умовах глобалізації, досліджено міграційну політику як важіль економічного зростання, здійснено науковий дискурс розвитку ринку праці України, проаналізовано аспекти трудоворесурсного забезпечення поствоєнного відновлення України.

Збірник адресований викладачам і науковцям, фахівцям у сфері ринку праці та міжнародної економіки, докторантам, аспірантам і студентам економічних спеціальностей закладів вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами економічної науки.

В матеріалах конференції представлена думка учасників. У збірнику максимально точно відображається авторська орфографія та пунктуація. Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

ПОДУНАЙ Валерія,
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки праці,
Маріупольський державний університет
КОВАЛЕНКО Антон,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
ОП «Управління персоналом та економіка праці»,
Маріупольський державний університет

СУЧАСНА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Міграційна політика Європейського Союзу стала однією з найбільш актуальних та складних сфер його діяльності в останні десятиліття. Зростання міграційного тиску, міграційні кризи та їх вплив на єдність ЄС викликали необхідність пошуку шляхів інтеграції та удосконалення міграційної політики.

Ключовим аспектом, що спрацював тригером для проведення міграційної політики, була демографічна ситуація в європейських країнах – старіння населення країн Європи – та потреби на ринку праці. Демографічне навантаження особами старшого віку, тобто співвідношення чисельності непрацездатного населення та чисельності працездатного населення, потребувало здійснення дій задля покращення цього показника. З 2000-х років в Європі почався так званий міграційний перехідний етап, що має своє вираження у перетворенні території, з якої населення зацікавлено поїхати, у територію, щодо якої зростає інтерес. У зв'язку з цим постало питання щодо нормативного врегулювання міграційних процесів. Тож, саме це і стало передумовою розвитку системи управління міграціями як на національному рівні, так і на регіональному рівні.

Питання міграційної політики ЄС є достатньо дослідженим серед вітчизняних та зарубіжних **науковців**, таких як С. Калініна, О. Малиновська, А. Солодько та інші. Однак, на фоні військового конфлікту в Україні, що триває вже третій рік, країни Європи змушені запроваджувати нові заходи як підтримки мігрантів, так і їх обмеження.

Метою дослідження є визначення сучасних напрямів міграційної політики країн Європейського Союзу.

Незважаючи на всі спроби нормативного та інституційного врегулювання питання міграції та спробами боротьби з незаконною міграцією, існують деструктивні явища у економічному, суспільному, культурному, політичному житті держав-членів ЄС. В першу чергу слід звернути увагу на загрози нелегальної міграції. Нелегальні мігранти несуть загрози для життя громадян ЄС. Це пов'язано із зростанням злочинності, відповідно до статистичних даних

більшість злочинів, скоєних на території ЄС, скоюються саме мігрантами [1]. На фоні зростання злочинності все більшого поширення набуває діяльність організованих угруповань. Одночасно саме функціонування такої кримінальної мережі провокує появу незаконного бізнесу (хоча і досить прибуткового) – організацію контрабандного перевезення мігрантів з третіх держав, торгівлю людьми та інші деструктивні явища. Також неконтрольований наплив нелегальних мігрантів провокує соціальне розшарування суспільства, зростання ксенофобії, екстремізму та тероризму.

Культурна сфера також зазнає особливо негативного впливу, оскільки відбувається поява замкнених етнічних общин – представників спільнот, що приїхали із третіх країн, ісламізація за рахунок напливу громадян з мусульманських держав. Виникнення такого культурного розшарування спричиняє негативні наслідки для ЄС: поява прихованих конфліктів, що згодом можуть спровокувати міжетнічні конфлікти; поступова втрата європейських культурних цінностей за рахунок швидкого розмивання міжкультурних кордонів між представниками різних національностей.

У самому ЄС також наростають кризові явища: деякі держави, що формують зовнішні кордони ЄС, припинили реєстрацію через неможливість прийняти відповідну кількість біженців; розробка ЄС принципу квотного розподілу мігрантів внесла суперечності у відносини між державами–членами ЄС, оскільки не всі вони погоджувалися на введення системи квот (зокрема Словаччина, Угорщина) [2].

В результаті міграційних процесів та спроб їх врегулювати в правовому полі спричинило появу в ЄС проблеми «замкненого кола». Вона полягає у протистоянні імміграційним потокам, але з дотриманням принципів, декларованих міжнародним правом (захист прав мігрантів, боротьба з убогістю тощо).

Оскільки ключовим у правовому регулюванні є дотримання принципу захисту прав людини, то дії урядів, пов'язані з вигнанням мігрантів або позбавленням їх права на мешкання разом з сім'єю, стають значно складнішими.

Під час міграційної кризи 2015-2016 років, коли більшість європейських країн зіткнулися з величезним збільшенням кількості шукачів захисту, ЄС намагався знайти єдиний підхід. Деякі дослідження характеризують цей період як «гонку на виживання», коли європейські країни запроваджували більш обмежувальну політику щодо надання притулку, імміграції та інтеграції, ніби змагаючись за те, щоб стати найменш привабливим місцем призначення для тих, хто досягає їхніх кордонів.

Але коли ці країни знову зіткнулися з рекордно високими потоками вимушеної міграції після повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року, вони відреагували на ситуацію набагато більш згуртовано. Було активовано Директиву ЄС про тимчасовий захист, яка надає тимчасовий,

але негайний захист переміщеним особам з країн, що не є членами ЄС [3]. Це вперше у своїй історії Європейський Союз ввів у дію цю Директиву, яка запроваджує нормативно-правові положення для допомоги у врегулюванні масового прибуття людей [4]. Проте, імплементація положень щодо тимчасового захисту у різних країнах ЄС відрізнялася, що в результаті спричинило певні проблеми, такі як відсутність уніфікованого підходу до трактування положень щодо тимчасового захисту, нерівномірний розподіл біженців, різні умови прийняття біженців тощо.

Таким чином, наявна міграційна політика ЄС має свої переваги та недоліки. Агресія РФ й активізація Директиви про тимчасовий захист проявила додаткову низку труднощів щодо імплементації приписів загальносоюзних нормативно-правових актів у сфері міграції

Список джерел

1. Офіційний сайт Євростату (база даних). URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 18.04.2024).
2. Collett E. Facing 2020: Developing a New European Agenda for Immigration and Asylum Policy/ – Migration Policy Institute. 2013. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwit8vLMz7DvAhUF6RoKHZbyDokQFjAAegQIAhAD&url=https%3A%2F%2Fwww.migrationpolicy.org%2Fpubs%2FMPIEurope-Facing2020.pdf&usg=AOvVaw07ux_8BH6OWGEvej7eVfOe (дата звернення: 20.04.2024).
3. Нова міграційна політика ЄС може вдарити по українцях? URL: <https://glavcom.ua/world/observe/mihratsijna-politika-jes-mozhe-peretvoritisja-na-honku-na-vizhivannja-dlja-ukrajintiv-politico--996275.html> (дата звернення: 17.04.2024).
4. Регулювання міграції: Прийом біженців з України. Європейська Комісія. https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management/migration-management-welcoming-refugees-ukraine_uk (дата звернення: 18.04.2024).